

erbij behorende onderschriften onze kennis op dit gebied in een snel tempo weer oprisschen. Ook voor den specialist op dit gebied is het boek van waarde, daar men het, vooral wanneer andere boeken ons in den steek laten, niet dikwijls tevergeefs zal raadplegen. Dit laatste wordt ons gemakkelijk gemaakt, niet door een zaakregister, maar door een uitvoerige inhoudsopgave en een onderverdeeling der verschillende hoofdstukken.

R. J. HARRENSTEIN.

La morale sexuelle, door A. BAYET. Ligue nationale contre le péril vénérien.

Naast de geneeskundige en biologische voordrachten heeft de Belgische Bond ter Bestrijding van Venerische ziekten een reeks voordrachten op moreel gebied georganiseerd. De voordracht over sexueele moraal door prof. BAYET voor de studenten van de Brusselsche Hoogeschool gehouden, werd door den Bond (80 rue de Liourne) uitgegeven.

Het vraagstuk van de sexueele moraal, zegt BAYET, is eenvoudig voor de geloovigen. Hun geloof geeft hun de noodige voorschriften en deze zijn, een categorische imperatief.

Wat de wetenschappelijke moraal betreft, deze is hoofdzakelijk een maatschappelijk vraagstuk.

Het leven in de maatschappij wil zeggen al de voordeelen van de samenleving genieten in ruil van beperking en gehoorzaamheid aan een zekeren dwang, die de samenleving mogelijk maakt. JEAN JACQUES in zijn „*Contrat social*” zou deze bepaling wel niet afgekeurd hebben. Welnu, welke zijn de eischen op het gebied van de sexueele moraal.

Ten eerste sexueele onthouding vóór het huwelijk. Het is een sociale plicht den goeden stam niet te bederven en het ontvangen gezondheidskapitaal zonder verlies aan de nakomelingen over te brengen. BAYET maakt van de gelegenheid gebruik om de gevaren van de venerische ziekten voor de nakomelingschap uit een te zetten. Zelfs gelooft hij dat bij de kinderen van syphilislijders, zelfs bij die kinderen, welke niet syphilitisch zijn, er toch vaak het een of ander gebrek aan kracht en gezondheid is waar te nemen. Het teeken van „*la bête qui passa par là*” is er gebleven.

Een tweede eisch, als gevolg hiervan, is de noodzakelijkheid van een vroegtijdig huwelijk om deze onthouding te vergemakkelijken.

Er is een derde sociale noodzakelijkheid, door allen aanvaard in onze maatschappij, welke den invloed van zooveel eeuwen christendom blijft voelen; dat is de eisch van de monogamie en als gevolg de trouw in het huwelijk.

Op de sexueele onthouding vóór het huwelijk terugkomende, zegt BAYET, dat de volgende bezwaren te overwinnen zijn:

a. Het animale karakter van den mensch. BAYET neemt de gedachte van FLEXNER over, dat het sexueele instinct een minder belangrijke rol speelt, dan wij wel gelooven, en dat, zooals zoo dikwijls, het sociale element meer drijfkracht heeft dan het biologische. Aan het sexueele instinct voegt zich toe de sociale suggestie

(literatuur, nabootsing, enz.). Onthouding is mogelijk, niet schadelijk en wordt bijvoorbeeld betracht door de studenten van de hoogeschole te Oxford en te Cambridge. Meer zuidwaarts, te Heidelberg, is, zooals BAYET vermeldt, bij de studentencorpsen, waar hij toegang had, de sexueele onthouding een verplicht gestelde vereischte. Sport, en intellectueel ideaal streven zijn de best mogelijke afleidingen voor de inwendige afscheiding op sexueel gebied. BAYET geloof niet aan een belangrijken invloed van luchtstreek en klimaat.

b. Een tweede punt, welke de onthouding voor de jongelui moeilijkmakkt, is de groote tijdruimte tusschen den leeftijd waarop de man de vrouw begint te zoeken (17—18 jaar) en den leeftijd waarop hij trouwt (gemiddeld 29 jaar te Brussel). Dit is een gevolg van de beschaving. De mensch heeft te veel behoefte aan weelde. De natuurlijke essentiele behoeften zijn eenvoudig en volgens BAYET gemakkelijk te bevredigen. Zeker is, dat de jonge generatie veel doen kan om sober te leven. In moeilijke tijden is het soms onmogelijk voor den mensch om aan het huwelijk te denken, maar de angst voor het mogelijke risico is ook dikwijls bij velen te groot en kan met een beetje moed overwonnen worden. Vroegtijdige huwelijken zijn vaak veel gelukkiger dan andere, waar de man reeds zoo veel wol aan de doornen gelaten heeft.

c. Een derde punt, dat onthouding bemoeilijkt is de sociale suggestie (theater, literatuur, valsch „respect humain”). Deze sociale suggestie kunnen wij natuurlijk bestrijden. Spreker toont verder de gevaren „lichamelijke en zedelijke” van het niet nakomen deze moreele eischen aan. Hij spreekt over het moreele slijk der prostitutie en van haar verderfelijken invloed op jongelui, die met prostituteerden gewend zijn te leven (zie krimineele statistiek).

Wat de andere liefdesavonturen betreft, zegt hij, dat de „Egeries” van jonge studenten zeldzaam worden aangetroffen. De Mimi Pinson en de Musette zijn in de rommelkamer der vergetelheid verdwenen. Hij kent niet veel jongelui die op hun jeugdige liefdesavonturen later bijzonder trotsch zijn. Hij wil zich echter niet als rechter opwerpen, maar enkel de feiten mededeelen. Later zullen de studenten zelf een oordeel over zich moeten vellen; wanneer zij tegenover hun familie verantwoordelijk zullen zijn en hij hoopt van harte, dat hun eigen oordeel hun dan geen schande zal brengen.

MICHAËLIS.

Sport en Zenuwlijden, door J. VAN BREEMEN, arts voor Physische Therapie en Lichamelijke Opvoeding. Haarlem. 1925. De Erven F. BOHN.

Deze brochure, opgedragen aan het Nederlandsch Olympisch Comité, is een overdruk van het hoofdstuk, dat VAN BREEMEN geleverd heeft voor het *Leerboek voor Zenuwziekten* van BOUMAN en BROUWER. Daar dit als geheel reeds gerecenseerd is, kan hier volstaan worden met enkele bijzondere opmerkingen, liggende op het gebied van sport en gymnastiek. En dan moet mij allereerst de opmerking van het hart, dat VAN BREEMEN de gymnastiek naar mijn meening toch niet juist ziet. Ook deze is, juist zooals de